

Računovodstveno praćenje obrtnika u sustavu poreza na dohodak

Rožman, Martina

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Organization and Informatics / Sveučilište u Zagrebu, Fakultet organizacije i informatike**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:211:652680>

Rights / Prava: [Attribution-NonCommercial-NoDerivs 3.0 Unported / Imenovanje-Nekomercijalno-Bez prerađivanja 3.0](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-28**

Repository / Repozitorij:

[Faculty of Organization and Informatics - Digital Repository](#)

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET ORGANIZACIJE I INFORMATIKE
VARAŽDIN**

Martina Rožman

**RAČUNOVODSTVENO PRAĆENJE
OBRTNIKA U SUSTAVU POREZA NA
DOHODAK**

ZAVRŠNI RAD

Varaždin, 2021.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET ORGANIZACIJE I INFORMATIKE
V A R A Ž D I N

Martina Rožman

Matični broj: Z-44361/15-I

Studij: Primjena informacijske tehnologije u poslovanju

RAČUNOVODSTVENO PRAĆENJE OBRTNIKA U SUSTAVU
POREZA NA DOHODAK

ZAVRŠNI RAD

Mentor/Mentorica:

Mr. sc. Tanja Šestanj Perić

Varaždin, 2021.

Martina Rožman

Izjava o izvornosti

Izjavljujem da je moj završni/diplomski rad izvorni rezultat mojeg rada te da se u izradi istoga nisam koristio drugim izvorima osim onima koji su u njemu navedeni. Za izradu rada su korištene etički prikladne i prihvatljive metode i tehnike rada. Za bilo kakve netočnosti u činjenicama ili rasuđivanju preuzimam punu odgovornost.

Autor/Autorica potvrdio/potvrdila prihvaćanjem odredbi u sustavu FOI-radovi

Sažetak

Ovaj završni rad pod nazivom Računovodstveno praćenje obrtnika u sustavu poreza na dohodak obuhvaća teorijski i praktični dio. Usmjeren je na otvaranje obrta, način vođenja poslovanja, knjige koje su potrebne za neometano poslovanje do postupka zatvaranja obrta.

U Republici Hrvatskoj bilježimo sve veći broj obrtnika koji obuhvaćaju razne djelatnosti. Uspoređujući zadnjih pet godina, poslovni subjekt koji bilježi stalni rast upravo je obrt. Popularnost obrta je sve veća iz razloga što samo pokretanje obrta ne zahtijeva velike troškove, te je otvaranje obrta vrlo jednostavno. Prednosti obrta nisu samo vezani za pokretanje poslovanja, već i uz samo vođenje poslovanja. Ukoliko vlasnik posjeduje dovoljno znanja o knjigovodstvu nema potrebu koristiti vanjsko knjigovodstvo, već sve potrebno može odrađivati sam. Ukoliko dođe do potrebe za zatvaranjem obrta i to je vrlo jednostavno i provodi se u samo četiri koraka.

Obrtnici koji su uključeni u sustav poreza na dohodak, dohodak definiraju kao razliku između poslovnih primitaka i poslovnih izdataka. Knjige koje su potrebne za poslovanje obrtnika koji su u sustavu poreza na dohodak su knjiga primitaka, knjiga izdataka, knjiga prometa, popis dugotrajne imovine i evidencija o tražbinama i obavezama.

Obrt X iz Bjelovara koji se bavi graditeljstvom, građevinskim završnim radovima i instalacijskim radovima prikazuje stvarne podatke obrta gdje je vidljivo kako se kreću primici izdaci, ulazni i izlazni računi, dugotrajnu imovinu koju posjeduje, te evidenciju o tražbinama i obavezama.

Ključni pojmovi: obrt, otvaranje obrta, poslovanje obrta, zatvaranje obrta, sustav poreza na dohodak, poslovne knjige, primjer obrta.

SADRŽAJ

1. Uvod.....	6
2. Pojam obrta.....	7
2.1. Otvaranje obrta.....	10
2.2. Poslovanje obrta.....	13
2.3. Zatvaranje obrta	14
3. Regulatorni okvir računovodstva obrta	15
3.1. Obrtnici obveznici poreza na dohodak.....	16
3.2. Utvrđivanje dohotka i obveza poreza na dohodak	17
4. Poslovne knjige.....	19
4.1. Knjiga primitaka i izdataka.....	20
4.1.1. Primjer – knjiga primitaka i izdataka.....	22
4.2. Knjiga ulaznih računa.....	23
4.2.1. Primjer – knjiga ulaznih računa.....	24
4.3. Knjiga izlaznih računa	25
4.3.1. Primjer – knjiga izlaznih računa	26
4.4. Popis dugotrajne imovine	26
4.4.1. Primjer – popis dugotrajne imovine	28
4.5. Evidencija o tražbinama i obvezama	28
4.5.1. Primjer – evidencija o tražbinama i obvezama.....	29
5. Zaključak.....	31
Literatura	32
Popis slika	35

1. Uvod

Temu ovog završnog rada odabrala sam iz razloga što imam u planu u skorijoj budućnosti i sama otvoriti obrt koji je vezan za kreativne usluge, te sam kroz pisanje rada htjela još bolje upoznati pravila, zakone i samo poslovanje obrta.

U Hrvatskoj imamo poduzetnike prema ustrojbenim jedinicama koji se dijele na dioničko društvo, društvo sa ograničenom odgovornošću, jednostavno društvo sa ograničenom odgovornošću, javna trgovačka društva, podružnice inozemnih trgovačkih društava ili pojedinaca i obrt.

Najdužu tradiciju u gospodarstvu ima obrt, te postaje sve popularniji prilikom pokretanja poslovanja. Vrlo jednostavno i povoljno se registrira, te nije potreban temeljni kapital. Manji su troškovi osnivanja nego kod društva s ograničenom odgovornošću. Kod izmjena kao što su promjena adrese ili djelatnosti, puno je jednostavniji proces nego kod drugih oblika društva. Nema ograničenog broja zaposlenih u obrtu. Dobit se ostvaruje proizvodnjom, prometom i pružanjem usluga. Obrtnik može sam voditi računovodstvo ukoliko posjeduje potrebna znanja.

Obrtništvo je bitno za gospodarstvo Republike Hrvatske iz razloga što omogućuje samozapošljavanje i zapošljavanje značajnom dijelu radne snage koji bi radi svoje dobi ili nekih drugih razloga ostali izvan tržišta rada. Obrtnici nam pružaju usluge poput krojačkih usluga, frizerskih usluga, popravaka aparata i slično. Obrti koju su usmjereni na tradiciju i umjetnost garantiraju opstanak tradicije, te time pomažu u popunjavanju turističke ponude.

Tema ovog završnog rada Računovodstveno praćenje obrtnika u sustavu poreza na dohodak pobliže će proći kroz pojam obrta, koliko je poslovanje obrta popularno u Hrvatskoj, prolazi kroz cijeli proces poslovanja obrta od otvaranja i vođenja poslovanja koje će pobliže biti pojašnjeno u drugom poglavlju. Treće poglavlje govori o tome kako funkcionira poslovanje obrtnika u sustavu poreza na dohodak. Poslovne knjige koje su potrebne za vođenje poslovanja biti će potkrijepljene stvarnim primjerima poslovanja jednog obrtnika kako bi se na stvarnom primjeru jasnije dobio dojam kako poslovanje funkcionira te će o tome više biti rečeno u četvrtom poglavlju.

2. Pojam obrta

Obavljanje obrta kao djelatnosti doseže daleko u prošlost tako da se njegovo postojanje može mjeriti sa postojanjem ljudske povijesti. Neki od najstarijih obrta su tkanje, lončarstvo, pletenje košara, odnosno obrti usmjereni na tradiciju i umjetnost.

„Obrt je samostalno i trajno obavljanje dopuštenih gospodarskih djelatnosti od strane fizičke osobe sa svrhom postizanja dobiti koja se ostvaruje proizvodnjom, prometom ili pružanjem usluga na tržištu. U obrtu je dopuštena svaka gospodarska djelatnost koja nije zakonom zabranjena.“ (Šoić, Cvitan, 2001, str.11)

Šoić i Cvitan (2001) navode da se obrti dijele na slobodne, vezne i povlaštene. Za slobodne obrte nije potrebno posjedovanje o stručnoj osposobljenosti ili majstorskog ispita. Za razliku od slobodnih obrta vezani obrt ima uvjete koji se moraju ispuniti, a to su ispit o stručnoj osposobljenosti ili majstorski ispit. Ovu djelatnost mogu obavljati fizičke osobe koji su izumitelji na temelju patentiranog proizvoda ili usluge ili fizička osoba sa stručnom spremom koja odgovara djelatnosti obrta. Povlaštene obrte mogu obavljati obrtnici ili trgovačko društvo kojima ministarstvo izdaje povlastice.

„Također, obrt se može obavljati kao sezonski obrt u trajanju do devet mjeseci unutar godine dana.“ (Hrvatska obrtnička komora [HOK], bez dat.)

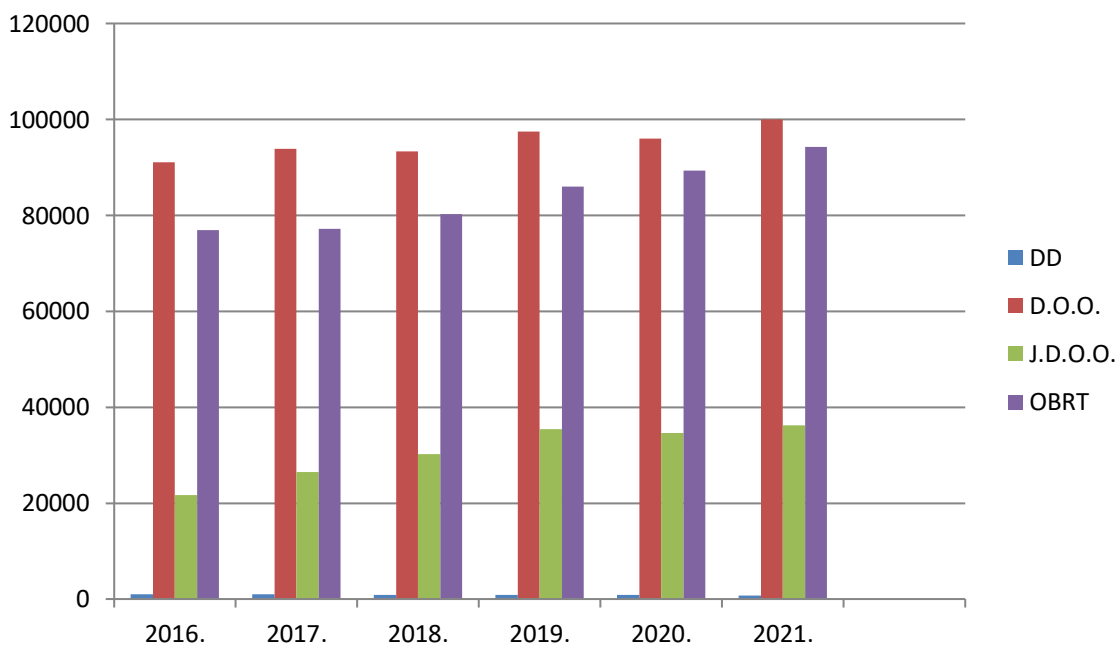
Primjeri povlaštenih obrta:

- poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo
- rudarstvo i vađenje
- prerađivačka industrija
- trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala
- administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti.

Primjeri vezanih obrta:

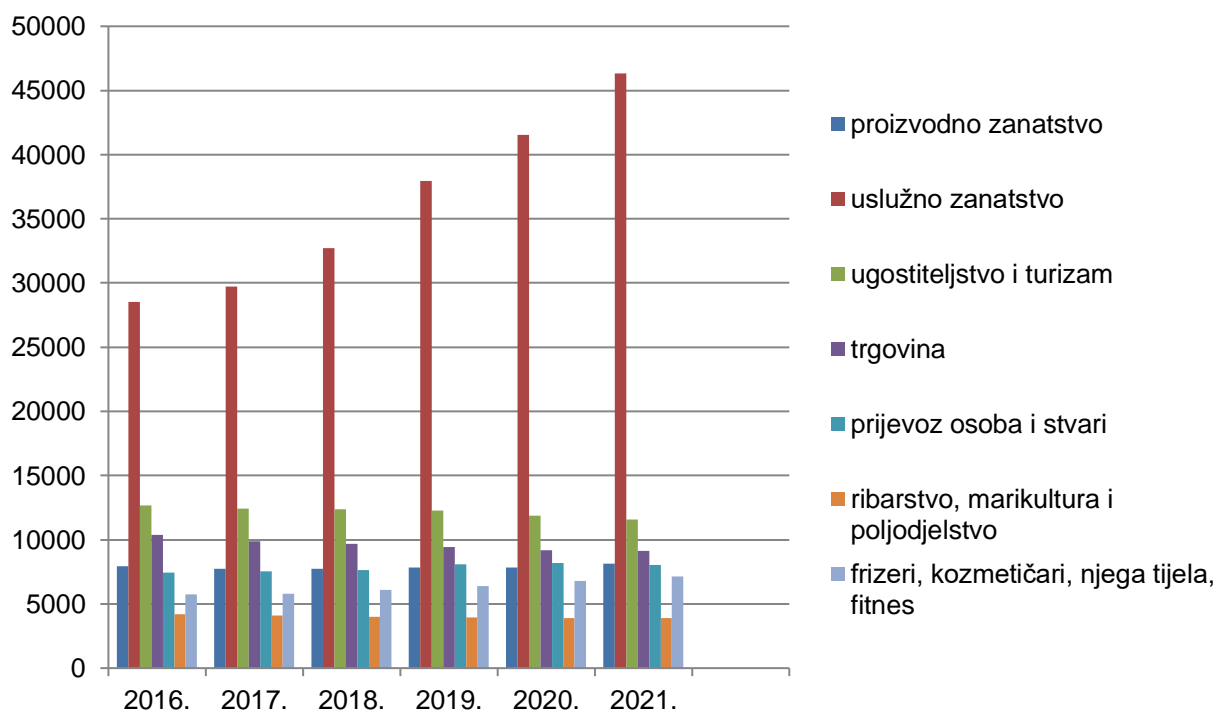
- poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo
- prerađivačka industrija
- građevinarstvo
- trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala
- djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane
- informacije i komunikacije
- stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti
- administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti
- ostale uslužne djelatnosti.

Prema Zakonu o obrtu (NN 143/2013 (NN 41/2020), obrtnici u Republici Hrvatskoj obavezno se učlanjuju u Hrvatsku obrtničku komoru. Ona između ostalog prikuplja i objavljuje statističke podatke vezano uz poslovanje obrtnika.

Slika 1. Poslovanje aktivnih subjekata od 2016. do 2021. godine (autorski rad; Izvor podataka: Hrvatska obrtnička komora, 2016-2021)

Na slici 1 prikazan je broj aktivnih poslovnih subjekata, po organizacijskim oblicima, izvor podataka je Hrvatska obrtnička komora (2016-2021). Kao što je vidljivo iz grafikona stalni rast i razvoj u poslovanju vidi se kod obrtnika. Društva s ograničenom odgovornošću zauzimaju najveći udio aktivnih subjekata, no njihovo poslovanje varira. Pad broja aktivnih subjekata imamo u 2018. godini i to za 556 subjekata i 2020. godini gdje se broj smanjio u odnosu na 2019. godinu za 1.373 subjekta. Jednostavno društvo s ograničenom odgovornošću ima dosta dobar rast iz godine u godinu, osim 2020. godine gdje bilježe pad, no već u 2021. godini vidimo porast za 1.587 subjekata. Stalni pad u razdoblju zadnjih pet godina ima dioničko društvo. Pada broj aktivnih subjekata koji je u periodu od pet godina smanjen za 206 subjekata.

Slika 2. Kretanje obrta prema glavnim djelatnostima od 2016. do 2021. godine (autorski rad; Izvor podataka: Hrvatska obrtnička komora, 2016-2021)

HOK (2016-2021) navodi kako se kreću obrti u zadnjih pet godina prema glavnim djelatnostima, slika 2. Proizvodno zanatstvo ima pad od 2016. do 2018. godine. Nakon toga tri godine za redom bilježe rast, odnosno taj rast traje sve do ove godine. Uslužno zanatstvo bilježi rast svih pet godina koje su vidljive na grafikonu. Broj aktivnih subjekata po glavnim djelatnostima narastao je za 17.840 od 2016. godine. Ugostiteljstvo i turizam bilježe pad kroz svih pet godina, broj aktivnih subjekata smanjio se za 1.110 od 2016. do 2021. godine. Trgovina također bilježi pad od 2016. do 2021. godine, te je broj aktivnih subjekata u trgovini pao za 1.235 obrtnika u toj djelatnosti. Prijevoz osoba i stvari kao djelatnost od 2016. do 2020. godine imaju stalni rast, no 2021. godine prema statističkim podacima bilježe lagani pad. Ribarstvo, marikultura i poljodjelstvo kao djelatnost bilježe pad kroz skoro svih pet godina, no u zadnjoj godini, 2021. imamo rast od jednog aktivnog subjekta. Na kraju imamo djelatnost koja je vezana uz frizere, kozmetičare, njegu tijela i fitness, te oni bilježe rast od 2016. do 2021. godine koji kroz pet godina iznosi 1.420 aktivnih subjekata.

2.1. Otvaranje obrta

Za obavljanje slijedećih vrsta obrta, bilo da se radi o slobodnim, vezanim ili povlaštenim obrtima, obrtnik mora posjedovati obrtnicu, a za povlaštenu obrt povlasticu. Obrtnicu izdaje nadležni ured državne uprave u županiji i njegove ispostave odnosno Ured Grada Zagreba na čijem području će biti sjedište obrta, a povlasticu nadležno ministarstvo ovisno o vrsti obrta. Nadležni županijski ured državne uprave, odnosno Ured Grada Zagreba prije izdavanja obrtnice moraju po službenoj dužnosti pribaviti dokaze o pravomoćnim sudskim presudama, rješenjima o prekršajima ili odlukama Suda časti da obrtniku nije izrečena sigurnosna mjera ili zaštitna mjera zabrane obavljanja djelatnosti. Obrt se upisuje u Obrtni registar kojeg vodi ured državne uprave u županijama i njihovim ispostavama kao i Ured Grada Zagreba, a povlastica se upisuje u Registar povlastica koje vodi nadležno ministarstvo ovisno o vrsti obrta. „Obrtnik je dužan najkasnije osam dana prije početka obavljanja obrta prijaviti obavljanje obrta nadležnom županijskom uredu državne uprave, odnosno Uredu Grada Zagreba koji će o tome odmah izvijestiti odgovarajuće inspekcije.“ (Šoić, Cvitan, 2001, str. 43)

Izdavanje povlastice zahtjeva podnošenje zahtjeva nadležnom ministarstvu ovisno o vrsti obrta, te se uz to prilažu podaci iz Obrtnog registra, a to su: djelatnost, ime i prezime, matični broj građana, adresa stanovanja, matični broj obrta, tvrtku i sjedište. Povlastica (slika 4) se izdaje u roku 15 dana. (Šoić, Cvitan, 2001, str. 26)

- prednja stranica obrasca povlastice	- stražnja stranica obrasca povlastice
<div style="text-align: center;"> <p>REPUBLIKA HRVATSKA MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE</p> <p>POVLASTICA ZA GOSPODARSKI RIBOLOV NA MORU</p> </div> <p>VLASNIK PLOVILA Naziv ime i prezime: _____ Sjedište/prebivalište: _____ Adresa: _____ OIB: _____</p> <p>OVLAŠTENIK POVLAŠTICE Naziv: _____ Ime i prezime vlasnika ili odgovorne osobe: _____ Sjedište: _____ Adresa: _____ OIB: _____</p> <p>PODACI O PLOVILU Ime i luka upisa/Reg. oznaka plovila: _____ CFR _____ Snaga (kW) _____ Tonaža (GT) _____ Duljina (m) _____</p> <p>Serijski broj povlastice: _____ Razdoblje obavljanja djelatnosti kod sezonskih obrta: _____</p>	<p>Ribolovni alat: _____ Ribolovna zona: _____</p> <p>Pomoćna plovila: _____</p> <p>Nadležna ispostava: _____ Klasa: _____ Urbroj: _____ Redni broj upisa u registar: _____ Mjesto, datum izdavanja: _____</p> <p style="text-align: right;">PO OVLAŠTENJU MINISTRA Potpis M.P.</p>

Slika 4. Povlastica – obrazac (Izvor podataka: Narodne novine, bez dat.)

Za obavljanje obrta potrebno je ispuniti ove uvjete: zadovoljavati zdravstvene uvjete ako je propisano zakonom, da nije izrečena sigurnosna ili zaštitna mjera zabrane obavljanja djelatnosti. Također postoje i posebni uvjeti ukoliko fizička osoba otvara povlaštenu ili vezanu obrt, a to je da ima majstorski ispit ili stručnu osposobljenost. Obrt je moguće registrirati ukoliko je osoba već zaposlena temeljem ugovora o radu kod drugog poslodavca. Naravno i tada osoba mora posjedovati odgovarajuću stručnu spremu. (Šoić, Cvitan, 2001, str. 22, 43)

2.2. Poslovanje obrta

Obrti koji su obuhvaćeni obrtnicom obavlja obrtnik, a obrti koji su povlašteni obavlja se samo za one za koje je dobivena povlastica koja se može prenositi na drugu osobu. Obrtnik odgovara cjelokupnom unesenom imovinom za obveze koje su nastale u obavljanju obrta. Obavljanje obrta može se vršiti u više pogona, svaki pogon mora udovoljavati uvjetima propisanih u Zakonu o obrtu, te svaki pogon mora imati imenovanog stručnog poslovođu. Slobodni ili vezani obrt obrtnik može voditi sam ili putem poslovođe koji mora biti zaposlen kod istog obrtnika i ispunjavati uvjete koji su propisani Zakonom o obrtu. Međutim, obrtnik može obavljati i druge djelatnosti u manjem opsegu, koje služe obavljanju djelatnosti obuhvaćenih obrtnicom ili se uobičajeno obavljaju uz djelatnost obuhvaćenu obrtnicom, a da ne mora ispunjavati uvjet stručne osposobljenosti ili položenoga majstorskog ispita. Poslovođa vodi obrt u ime i za račun. Obrtnik koji koristi porodni dopust do navršene treće godine djetetova života, može privremeno obustaviti obavljanje obrta u trajanju do tri godine. Privremeni prestanak rada može biti i kao razlog godišnjeg odmora, preuređenja, nadogradnje, preseljenja i sl. Dok je na snazi privremena obustava obavljanja obrta, obrtnik je dužan predati obrtnicu nadležnom županijskom sudu, tj. Uredu Grada Zagreba. Kada se ponovno počne sa radom obrta, obrtnik je dužan pismeno obavijestiti nadležni županijski sud odnosno Ured Grada Zagreba i to do sedam dana od isteka vremena privremene obustave rada obrta. O privremenoj obustavi ili ponovnom početku obavljanja djelatnosti nadležni županijski ured, odnosno Ured Grada Zagreba izvješćuje nadležno tijelo za poslove financija, nadležne inspekcije, Hrvatsku obrtničku komoru, nadležni zavod odnosno fond zdravstvenog i mirovinskog osiguranja i Državni zavod za statistiku. (Šoić, Cvitan, 2001, str. 63-65)

Šoić i Cvitan (2001) navode ukoliko obrt slobodni ili vezani vodi poslovođa, obrtnik ima obavezu da isto to prijavi nadležnom županijskom uredu, tj. Uredu Grada Zagreba. U slučaju da dođe do smrti obrtnika, obrtnica se može naslijediti, te se poslovanje obrta može nastaviti putem poslovođe i sve mora biti sukladno Zakonom o radu. Privremeno obustavljanje poslovanja obrta može se obustaviti u trajanju do godine dana. O tome je potrebno pismeno izvijestiti županijski sud, odnosno Ured Grada Zagreba u roku od trideset dana od obustave. Obustava može trajati i dulje od godinu dana samo u slučaju bolesti ili više sile.

2.3. Zatvaranje obrta

Šoić i Cvitan (2001) navode da ukoliko obrtnik odluči zatvoriti svoje poslovanje, obrt prestaje sa radom nakon što se odjavi ili se zatvaranje obrta utvrdi po sili zakona gdje će nadležni županijski sud donijeti odgovarajuće rješenje za to, te se nakon toga obrt briše iz Obrtnog registra.

Kada obrtnik donese odluku o odjavi svoga obrta, dužnost mu je priložiti obrtnicu.

Obrt prestaje smrću ukoliko se ne nastavi vođenje poslovanja obrta, neispunjavanjem uvjeta stručne osposobljenosti, no postoje i drugi razni razlozi zbog kojeg obrt prestaje po sili zakona, koji su detaljno objašnjeni u samom Zakonu o obrtu.

Postupak zatvaranja obrta odvija se u četiri koraka kako navodi. Prvo se provodi postupak odjave iz Obrtnog registra koji se provodi u nadležnom uredu prema mjestu gdje je prijavljeno sjedište obrta. Datum odjave moram biti isti kao i datum podnošenja zahtjeva. Drugi korak je preuzimanje rješenja o utvrđivanju prestanka obrta koje donosi gradski ured za gospodarstvo u roku dva do tri dana, te se nakon toga obrt briše iz obrtnog registra. Nakon toga se utvrđuje dugovanje na Poreznoj upravi, te ukoliko nema duga dobiva se potvrda o nepostojanju dugovanja. Treći korak je odjava obrta i vlasnika obrta sa Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Datum odjave sa mirovinskog i zdravstvenog osiguranja je isti datum koji se podnio na zahtjevu o prestanku rada obrta. Četvrti i ujedno zadnji korak je upis staža osiguranja koji je vlasnik ostvario tijekom obavljanja djelatnosti obrta. Nakon toga staž će biti evidentiran, te Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje izdaje potvrdu o upisanom stažu. Za izdavanje potvrde potrebno je dobiti potvrdu od Porezne uprave o nepostojanju duga koje smo ranije spomenuli u tekstu. Nije na odmet provjeriti status obrta na Registru poreznih obveznika (Plavi ured, bez dat.)

3. Regulatorni okvir računovodstva obrta

Poslovanje obrtnika regulirano je Zakonom o obrtu gdje se obrt definira kao samostalno i trajno obavljanje djelatnosti sa svrhom postizanja dohotka ili dobiti. Iz toga proizlazi da obrtnici mogu biti obveznici poreza na dohodak ili poreza na dobit. U nastavku će detaljno biti obrađeno računovodstvo obrtnika koji su u sustavu poreza na dohodak.

Obrt se bazira na knjigovodstvu koje ima jednostavne priljeve i odljeve novca. Dvojno knjigovodstvo dužno je u svom poslovanju voditi slijedeće poslovne knjige: dnevnik, glavnu knjigu i pomoćne knjige. Prednost jednostavnog knjigovodstva je ta što nije potreban računovođa, no u poduzeću mora biti osoba koja razumije jednostavno knjigovodstvo. Poduzeća koja imaju knjigovodstvo po principu dvojnog knjigovodstva potreban im je računovođa.

Zakon o računovodstvu navodi da pod računovodstvene poslove spadaju: prikupljanje podataka, obrada podataka koja se temelji na knjigovodstvenim ispravama, priprema i vođenje poslovnih knjiga, sastavljanje godišnjih izvještaja, prikupljanje podataka za statističke, porezne i ostale potrebe. Poduzetnik je dužan obavljati poslove koji su prethodno navedeni. Ukoliko poduzetnik povjeri obavljanje računovodstvenih poslova računovodstvenom servisu, on i dalje ostaje u potpunosti odgovoran za poslove koje je povjerio drugima. Dokumentacija mora biti točna, ispravna, provjerljiva, razumljiva i zaštićena.

3.1. Obrtnici obveznici poreza na dohodak

Dohodak od samostalne djelatnosti je naziv dohotka koji se ostvaruje obavljanjem obrtničke djelatnosti. Samostalnom djelatnosti obrta smatraju se obavljanje obrta, ustup uz naknadu ili konačna prodaja imovinskih prava. Djelatnosti slobodnih zanimanja obuhvaćaju profesionalne djelatnosti fizičkih osoba koje su slijedeće: samostalna djelatnost zdravstvenih djelatnika, veterinaru, odvjetnika, javnih bilježnika, revizora, inženjera, arhitekata, poreznih savjetnika, stečajnih upravitelja, tumača, prevoditelja, turističkih djelatnika, znanstvenika, književnika, izumitelja, predavačka djelatnost, odgojna djelatnost, djelatnost novinara, sportaša i umjetnika. Djelatnost poljoprivrede i šumarstva obuhvaća korištenje zemlje i prodaju kako navodi Zakon o porezu na dohodak (NN 115/2016 (NN 138/2020)).

Prema Pravilniku o porezu na dohodak (NN 10/2017) navodi da se primicima smatraju dobra i naplaćeni primici. Primici i izdaci koji su nastali poslovnim događajima utvrđuju se nakon što je primljena uplata ili obavljena isplata. Ukoliko priljevi i odljevi nisu obavljani u novcu već u drugim dobrima potrebno je utvrđivati na način propisan za primitke i izdatke u novcu.

Pravilnik o porezu na dohodak navodi da pod primitke u naravi po osnovi nesamostalnog rada pripadaju primici koji su ostvareni u dobrima i uslugama bez naknade ili uz djelomičnu naknadu, darovi i ugošćenja. Ugošćenjima se smatra konzumacija jela, pića, smještaja, rekreacije i slično.

Prema Pravilniku o porezu na dohodak (NN 10/2017) navodi da se dohotkom ne smatraju nagrade koje isplaćuju jedinice lokalne i područne samouprave, dohodak po osnovi primitaka koji se ostvaruju darovanjima u novcu i dobrima, zdravstvene potrebe koje su financirane darovanjima, nasljedstva i darovi. Porez na dohodak ne plaća se na manjkove na imovinu iznad visine utvrđene odlukom Hrvatske obrtničke komore ili Hrvatske gospodarske komore.

Kao što je zapisano u Zakonu o porezu na dohodak (NN 115/2016 (138/2020)) da je dohodak razlika primitaka i izdataka kada je u pitanju samostalna djelatnost. Knjige koje su potrebne za poslovanje obrtnika koji pripadaju sustavu poreza na dohodak su knjiga primitaka i izdataka, knjiga prometa, popis dugotrajne imovine i evidencija o tražbinama i obvezama. U

slijedećem poglavlju biti će detaljnije opisane svaka od navedenih poslovnih knjiga, te će se za svaku dati primjer obrtnika.

Svaki obrtnik koji vodi poslovanje mora izdavati račune nakon pružanja usluga kojim se njegovo poslovanje bavi. Račun mora sadržavati podatke o obrtniku, datum izdavanja računa, broj računa, naziv usluge ili proizvoda, cijenu po proizvodu ili usluzi, te ukupan iznos računa.

3.2. Utvrđivanje dohotka i obveza poreza na dohodak

Prema Zakonu o porezu na dohodak (NN 115/2016 (NN138/2020) navodi kako se utvrđuje dohodak od samostalne djelatnosti. Dohodak je razlika između poslovnih primitaka i izdataka koji su nastali u poreznom razdoblju. Obveznici koji obavljaju samostalnu djelatnost novinara, umjetnika i sportaša mogu utvrđivati dohodak i plaćati predujam poreza na dohodak.

Poslovnim primicima smatraju se:

- poslovni primici od samostalne djelatnosti su dobra u obliku stvari, prava, novca i usluga
- primici ostvareni od podaje
- manjkovi dobara u smislu propisa o porezu na dodanu vrijednost
- primici po osnovi kamata
- državna pomoć, poticaji, potpore.

Poslovnim izdacima smatraju se:

- izdaci po osnovi samostalnih djelatnosti su svi odljevi dobara poreznog obveznika
- izdaci knjigovodstvenih vrijednosti
- ulaganja, osim ulaganja u financijsku imovinu i ulaganja u dugotrajnu imovinu
- plaćene kamate po kreditima i zajmovima za obavljanje djelatnosti
- uplaćeni doprinosi za obvezna osiguranja

- izdaci za materijal, robu, proizvode, energiju i usluge priznaju se u visini nabavne cijene ili troška proizvodnje
- izdaci za plaće i obvezni doprinosi na plaću radnika
- premije dobrovoljnog mirovinskog osiguranja uplaćene u korist radnika
- proizvodi i roba iz asortimana.

Zakon o porezu na dohodak (NN 115/2016 (NN138/2020)).

4. Poslovne knjige

Poslovne knjige koje su potrebne za vođenje poslovanja obrtnika su:

- knjiga primitaka
- knjiga izdataka
- popis dugotrajne imovine
- knjiga prometa
- evidencija o tražbinama i obvezama.

Navede poslovne knjige propisane su Zakonom o porezu na dohodak te su dužni kroz poslovne knjige utvrđivati dohodak. Knjigu ulaznih i izlaznih računa dužni su voditi obrtnici koji su uključeni u sustav poreza na dodanu vrijednost, te se na temelju toga obračunava plaćanje poreza na dodanu vrijednost.

Poslovne knjige mogu se voditi ručno ili se može koristiti računovodstveni softver. Evidencije i isprave o dnevnom prometu, poslovne knjige i knjigovodstvene isprave, te druge evidencije čuvaju se deset godina od početka tijeka zastare, ako posebnim propisom nisu propisani dulji rokovi. (Opći porezni zakon NN 115/2016 (NN 42/2020))

Pomoću poslovnih knjiga imamo uvid u promet, poslovne promjene, stanje sredstava, ispravnost unosa i rezultat poslovanja. Ukoliko obrtnik ne vodi poslovne knjige ili ne prikazuje stvarne primitke, ti obrtnici mogu očekivati kaznu od strane Porezne uprave.

Šoić i Cvitan (2001) navode da se pravodobnim i točnim knjiženjem smatraju: kronološka knjiženja prema redu nastajanja, knjiženja bez brisanja, no ukoliko je pogrešno proknjiženo, proknjiženo se precrtava ili stornira, ali se mora vidjeti što je bilo napisano, da su poslovni događaji točno uneseni iz knjigovodstvenih isprava, te knjiženje svih poslovnih promjena.

U nastavku će biti objašnjena svaka poslovna knjiga, prvo teorijski, a nakon toga potkrijepljena primjerom koju upotrebljava Obrt X iz Bjelovara koji je uzet kao primjer u ovome radu koji se bavi graditeljstvom, građevinskim završnim radovima i instalacijskim radovima. Zbog zaštite podataka ne navodim podatke o tom obrtu, te sam ga u radu nazvala Obrt X.

se dobije temeljem zbroja stupaca pet, šest i sedam i oduzimanjem poreza na dodanu vrijednost. Deseti, jedanaesti i dvanaesti stupac odnosi se na podatke o izdacima i to iznos izdataka u gotovini, izvršen putem žiro računa i u naravi. Porez na dodanu vrijednost za izdatke nalazi se u trinaestom stupcu. Četrnaesti stupac sadrži podatke o izdacima iz članka. U zadnji stupac upisuju se ukupni dopušteni izdaci koji se dobe zbrojem stupaca deset, jedanaest, dvanaest, te se oduzme trinaesti i četrnaesti stupac.

Temeljno načelo utvrđivanja poslovnih primitaka je načelo blagajne, što znači da se isti evidentiraju tek nakon primljenih uplata odnosno naplata. Temeljno načelo utvrđivanja poslovnih izdataka je načelo blagajne, što znači da se isti utvrđuju tek nakon obavljenih isplata odnosno obavljenog plaćanja. Ako odljevi dobara nisu obavljeni u novcu već u drugim dobrima, treba ih utvrditi na način propisan za izdatke u novcu. (Vranar, 2016, str. 30, 33)

Vranar (2016) navodi poslovne izdatke koji se evidentiraju u obrascu primitaka i izdataka, a to su: plaćeni izdaci za kupljenu robu i obavljene usluge, privatna ulaganja kratkotrajnih dobara i usluga, kamate koje su plaćene po kreditima i zajmovima, zatezne kamate, uplate doprinosa za obvezna osiguranja obveznika, isplaćene plaće, isplaćeni doprinosi, plaćeni porez, otpis dugotrajne imovine, izdaci za popravak, predujmovi i drugi. Izdaci koji se ne evidentiraju u obrascu primitaka i izdataka su slijedeći: izdaci koji su uzrokovani osobnim potrebama, ulaganja financijske imovine, ulaganja u dugotrajnu imovinu, otplate kredita i zajmova, isplate u ime i za račun neke druge osobe, plaćeni pretporez.

Zakon o porezu na dohodak (NN 115/2016 (NN138/2020) navodi da poslovni izdaci obuhvaćaju knjigovodstvene vrijednosti koje mogu biti obuhvaćene pojedinačno ili ukupno računajući prodana ili izuzeta dobra dugotrajne imovine koji su sastavni dio dugotrajne imovine. Primici obuhvaćaju troškove otuđenja ili likvidacije.

4.1.1. Primjer – knjiga primitaka i izdataka

POREZNI OBVEZNIK:

XXXXX
 naziv / ime i prezime
 XXXX
 adresa: mjesto, ulica i broj

Obrazac: KPI
 Stranica 14. od 24

KNJIGA PRIMITAKA I IZDATAKA

4339
 brojčana oznaka (šifra) djelatnosti prema nacionalnoj klasifikaciji
 XXXXXX
 OIB

- IZNOS U KUNAMA I LIPAMA -

Redni broj	Nadnevnik	TEMELJNICA I OPIS KNJIZENJA	P R I M I C I					I Z D A C I						
			U GOTOVINI DOPUSTENI IZDACI	NA ŽIRO RAČUN	U NARAVI	PDV U PRIMICIMA	UKUPNO PRIMICI	U GOTOVINI	NA ŽIRO RAČUN	U NARAVI	PDV U IZDACIMA	IZDACI IZ ČL. 22.	UKUPNO DOPUSTENI IZDACI	
1	2	3-4	5	6	7	8	9 (5+6+7-8)	10	11	12	13	14	15 (10+11+12-13-14)	
Izvod br. 094-105-pl. Doprinos	209	13.08.2020												
URR 48 Izvod br. 094-105-pl. UR Erste banka URA 52	210	14.08.2020	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	852,35	0,00	0,00	0,00	852,35	
URG 44 RN: 16568602493249/3 Crodus derivati URA 43	211	18.08.2020	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	551,24	0,00	0,00	110,25	0,00	440,99	
URR 50 Izvod br. 094-105-pl. UR PNP d.o.o. URA 53	212	28.08.2020	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	4.898,09	0,00	0,00	939,62	0,00	3.758,47	
URR 51 Izvod br. 094-105-pl. UR PNP d.o.o. URA 54	213	28.08.2020	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2.878,20	0,00	0,00	575,64	0,00	2.302,56	
URR 71 Izvod br. 099-083-pl. UR JILK URA 39	214	28.08.2020	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	91,09	0,00	0,00	18,22	0,00	72,87	
IRA 9 Izvod br. 094-105-pl. IR Novi stan d.o.o. IRA 10	215	28.08.2020	0,00	37.750,00	0,00	0,00	37.750,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
URR 52 Izvod br. 094-105-pl. UR AZUT DIGITAL d.o.o. URA 55	216	31.08.2020	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	416,25	0,00	0,00	83,25	0,00	333,00	
URR 53 Izvod br. 094-105-pl. UR A1 URA 56	217	31.08.2020	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	375,00	0,00	0,00	63,00	0,00	312,00	
URR 54 Izvod br. 094-105-pl. UR D BAUS j.d.o.o. URA 57	218	31.08.2020	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	7.520,00	0,00	0,00	0,00	0,00	7.520,00	
URR 55 Izvod br. 094-105-pl. UR FORCH d.o.o. URA 58	219	31.08.2020	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1.125,00	0,00	0,00	225,00	0,00	900,00	
URR 56 Izvod br. 094-105-pl. UR FORCH d.o.o. URA 59	220	14.09.2020	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1.083,45	0,00	0,00	216,69	0,00	866,76	
URG 45 RN: 284954 PETROL d.o.o. URA 44	221	31.08.2020	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	550,11	0,00	0,00	110,02	0,00	440,09	
Izvod br. 106-114-pl. Naknade bandi	222	14.09.2020	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	119,70	0,00	0,00	0,00	119,70	
URG 46 RN: 187138/3 1493249/3 Crodus derivati URA 45	223	14.09.2020	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	526,63	0,00	0,00	105,33	0,00	421,30	
Izvod br. 106-114-pl. Doprinos	224	17.09.2020	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2.263,31	0,00	0,00	0,00	2.263,31	
DONOS SA PRETHODNE STRANICE:			0,00	482.431,50	0,00	175,00	482.256,50	16.286,19	350.671,68	0,00	33.766,51	0,00	333.191,36	
UKUPNO STRANICA:			0,00	37.750,00	0,00	0,00	37.750,00	1.627,98	21.542,54	0,00	2.447,02	0,00	20.723,50	
UKUPNO ZA PRILJENOS:			0,00	520.181,50	0,00	175,00	520.006,50	17.914,17	372.214,32	0,00	36.213,53	0,00	353.914,96	

Slika 6. Primjer – knjiga primitaka i izdataka (autor)

Na slici 6. prikazana je knjiga primitaka i izdataka Obrta X za razdoblje od 13.08.2020. do 17.09.2020. godine. Iz tablice je vidljivo da je u navedenom razdoblju obrt imao veće primitke od izdataka. Iz primjera obrasca primitaka i izdataka vidljivo je da je obrtnik imao 28.08.2020. godine izlazni račun u iznosu 37.750,00 kuna, te su ostali računi bili ulazni od kojih su tri plaćena u gotovini, a ostali plaćeni sa žiro račun. U ovom razdoblju ukupno je bilo primitaka u iznosu 37.750,00 kuna, a izdataka 20.723,60 kuna. Na kraju godine ukupni iznos primitaka za 2020. godinu bio je 981.163,50 kuna, dok su ukupni izdaci iznosili 649.687,95 kuna.

4.2.1. Primjer – knjiga ulaznih računa

U primjeru je prikazana slika 8. knjiga ulaznih računa za razdoblje od 01.12.2020. do 31.12.2020. godine. Ukupan iznos za mjesec prosinac iznosi 18.400,86 kuna. Zbrojno sa svim prethodnim mjesecima i tekućim mjesecom iznosi 474.857,24 kuna.

POREZNI OBVEZNIK:
XXXXX
naziv / ime / prezime
XXXXXXX
adresa: mjesto, ulica i broj
4339
broj/člana oznaka (šifra) djelatnosti prema nacionalnoj klasifikaciji
XXXXXX
PDV ID / OIB

Obrazac: UR-a
Stranica 8. od 8.

KNJIGA PRIMLJENIH (ULAZNIH) RAČUNA - Zbirna
u razdoblju od: 01.01.2020 do: 31.12.2020

- IZNOSI U KUNAMA I LIPAMA -

Redni broj [broj]	UR-a	Broj računa	Datum	DOBAVLJAČ (ISPORUČITELJ DOBARA I USLUGA)	NAZIV I PREZIME I SIEDIŠTE I PREBIVALIŠTE I PDV ID / OIB	stavka stavka ODBITI	5% 5%	Prolazna 13% 13%	25% 25%	POREZNA OSNOVICAIZNOS (s porezom)	UKUPNO				PRETPOREZ			
											OOBITI MOŽE SE	OOBITI NE MOŽE SE	MOŽE SE OOBITI	OOBITI MOŽE SE	OOBITI NE MOŽE SE	OOBITI NE MOŽE SE	13% NE MOŽE SE	25% MOŽE SE
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16			
UKUPNO za mjesec: STUDENI																		
ZAKLJUČNO sa mjesecom: STUDENI						69.320,60	0,00	0,00	399.708,93	496.496,38	77.427,25	0,00	0,00	0,00	2.878,16	0,00		
183 / 116	RN	01.12.2020	02 MOLTIV naknadnost postol 1, 4000 BUELOVAR,	46724021780	350,00	0,00	0,00	0,00	350,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			
184 / 52	RN	02.12.2020	INA, 43000 BUELOVAR,	27759560625	0,00	0,00	0,00	450,83	563,54	112,71	0,00	0,00	0,00	0,00	112,71			
185 / 53	RN	07.12.2020	INA, 43000 BUELOVAR,	27759560625	0,00	0,00	0,00	482,12	602,65	120,53	0,00	0,00	0,00	0,00	120,53			
186 / 117	RN	07.12.2020	Greda Inz. d.o.o. 43000 BUELOVAR, Dufrenovka cesta FORČIĆI d.o.o., 10000 ZAGREB, Gredarica 38	28829240087	0,00	0,00	0,00	1.498,98	1.873,20	374,64	0,00	0,00	0,00	0,00	374,64			
187 / 135	RN	04378101	08.12.2020	74056056752	0,00	0,00	0,00	1.134,20	1.417,75	283,55	0,00	0,00	0,00	0,00	283,55			
188 / 54	RN	0271MP111	11.12.2020	46718723768	0,00	0,00	0,00	1.560,00	1.950,00	390,00	0,00	0,00	0,00	0,00	390,00			
189 / 55	RN	12.12.2020	BUELOVAR, Simonovka 63	00865396224	0,00	0,00	0,00	427,58	534,47	106,89	0,00	0,00	0,00	0,00	106,89			
190 / 56	RN	248665040204	14.12.2020	50262872761	0,00	0,00	0,00	617,13	771,41	154,28	0,00	0,00	0,00	0,00	154,28			
191 / 57	RN	15.12.2020	BUELOVAR, Simonovka 7	15161231864	0,00	0,00	0,00	293,79	367,24	73,45	0,00	0,00	0,00	0,00	73,45			
192 / 118	RN	12298P20041	16.12.2020	28829240087	0,00	0,00	0,00	1.301,63	1.627,04	325,41	0,00	0,00	0,00	0,00	325,41			
193 / 120	RN	0507-01-01	16.12.2020	28829240087	0,00	0,00	0,00	623,10	778,88	155,78	0,00	0,00	0,00	0,00	155,78			
194 / 58	RN	17.12.2020	Greda Inz. d.o.o. 43000 BUELOVAR, Dufrenovka cesta	94670081432	0,00	0,00	0,00	352,00	440,00	88,00	0,00	0,00	0,00	0,00	88,00			
195 / 121	RN	18.12.2020	190g radika 6	28829240087	0,00	0,00	0,00	80,04	100,05	20,01	0,00	0,00	0,00	0,00	20,01			
196 / 59	RN	19.12.2020	Greda Inz. d.o.o. 43000 BUELOVAR, Dufrenovka cesta	27759560625	0,00	0,00	0,00	460,18	575,23	115,05	0,00	0,00	0,00	0,00	115,05			
197 / 112	RN	211372-0005-1	22.12.2020	28829240087	0,00	0,00	0,00	5.061,97	6.327,46	1.265,49	0,00	0,00	0,00	0,00	1.265,49			
198 / 140	RN	0173208	31.12.2020	23057039920	121,94	0,00	0,00	0,00	121,94	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			
UKUPNO za mjesec: PROSINAC						471,94	0,00	0,00	14.343,13	18.400,86	3.585,79	0,00	0,00	0,00	3.585,79			
ZAKLJUČNO sa mjesecom: PROSINAC						69.792,54	0,00	0,00	324.051,66	474.857,24	81.013,04	0,00	0,00	0,00	81.013,04			
UKUPNO ZA RAZDOBLJE: DONOS IZ PRETHODNOG RAZDOBLJA:						69.792,54	0,00	0,00	324.051,66	474.857,24	81.013,04	0,00	0,00	0,00	81.013,04			
SVEUKUPNO:						69.792,54	0,00	0,00	324.051,66	474.857,24	81.013,04	0,00	0,00	0,00	81.013,04			
DONOS SA PRETHODNE STRANICE:						69.320,60	0,00	0,00	399.708,93	496.496,38	77.427,25	0,00	0,00	0,00	77.427,25			
UKUPNO STRANICA:						471,94	0,00	0,00	14.343,13	18.400,86	3.585,79	0,00	0,00	0,00	3.585,79			
UKUPNO ZA PRIENOS:						69.792,54	0,00	0,00	324.051,66	474.857,24	81.013,04	0,00	0,00	0,00	81.013,04			

Slika 8. Primjer - knjiga primljenih računa (autor)

4.3. Knjiga izlaznih računa

Zaglavlje obrasca knjige izlaznih računa sastoji se o podacima o obvezniku isto kao i kod obrasca knjige ulaznih računa. Naziv obrta, adresa, oznaka djelatnosti i OIB. Prvi skup stupaca odnosi se na podatke o računu, redni broj, oznaku izlaznog računa, datum izlaznog računa, podaci o kupcu – naziv kupca i OIB. Slijedeće grupe stupaca sastoje se od tuzemnog prijenosa porezne, isporuke dobara unutar Europske unije, obavljene usluge, isporuke, ostala oslobođanja, stope PDV-a od 5%, 13% i 25% (slika 9).

Obrazac I-RA

POREZNI OBVEZNIK:
 (NAZIV/IME I PREZIME)
 (ADRESA- MJESTO, ULICA I BROJ)
 (BROJČANA OZNAKA (ŠIFRA) DJELATNOSTI
 PREMA NACIONALNOJ KLASIFIKACIJ)
 (PDV ID. BR. / OIB)

KNJIGA IZDANIH (IZLAZNIH RAČUNA)

- IZNOS U KUNAMA I LIPAMA -

RED. BROJ	R A Č U N		K U P A C (PRIMATELJ DOBRA ILI USLUGA)		IZNOS I PDV (100%)	NE POREZUJE OPREZIVANJE I OSLOBODENO PDV-A											OPREZIVO					
	BROJ	DATUM	NAZIV - IME I PREZIM I MJEŠTE PROMETA ILI POSREDOVANJE OBAVIŠTJE	(PDV ID. BR. / OIB)		IZNOS I PDV (100%)	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	5%		10%		20%	
																	OSNOVICA	POREZ	OSNOVICA	POREZ	OSNOVICA	POREZ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	

Slika 9. Obrazac - knjiga izlaznih računa (Izvor podataka: Porezna uprava, bez dat.)

4.3.1. Primjer – knjiga izlaznih računa

U primjeru je prikazana slika 10. knjiga izlaznih računa za razdoblje od 01.10.2020. do 31.12.2020. godine. Ukupan iznos za mjesec listopad iznosi 198.607,00 kuna, za studeni 126.860,00 kuna i za prosinac 94.050,00 kuna. Zbrojno sa svim mjesecima tokom 2020. godine iznosi 924.313,50 kuna.

POREZNI OBVEZNIK:
XXXXXX
naziv / ime i prezime

XXXXXX
adresa: mjesto, ulica i broj
4339
brojnova oznaka (sifra) djelatnosti prema nacionalnoj klasifikaciji
XXXXXXX
POV ID / OIB

Obrazac: IR-a
Stranica 2. od 2.

KNJIGA IZDANIH (IZLAZNIH) RAČUNA
u razdoblju od: 01.01.2020 do: 31.12.2020

RAČUN				IZNOSI U KUNAMA I LIPAMA -																			
RAČUN				IZNOSI U KUNAMA I LIPAMA -																			
RAČUN				IZNOSI U KUNAMA I LIPAMA -																			
RAČUN				IZNOSI U KUNAMA I LIPAMA -																			
RAČUN				IZNOSI U KUNAMA I LIPAMA -																			
RAČUN				IZNOSI U KUNAMA I LIPAMA -																			
12.13	nr. 13-1-1	05.10.2020	43280	Novi alan d.o.o.	801	43180188	73.950,00	0,00	73.950,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
13.14	nr. 14-1-1	05.10.2020	43280	Novi alan d.o.o.	801	43180188	32.100,00	0,00	32.100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
14.15	nr. 15-1-1	19.10.2020	43280	Novi alan d.o.o.	801	43180188	-75.000,00	0,00	-75.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
15.16	nr. 16-1-1	19.10.2020	43280	Novi alan d.o.o.	801	43180188	167.557,00	0,00	167.557,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
UKUPNO za mjesec: LISTOPAD							198.607,00	0,00	198.607,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ZAKLJUČENO za mjesec: LISTOPAD							703.413,50	0,00	703.413,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
UKUPNO za mjesec: STUDENI							126.860,00	0,00	126.860,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ZAKLJUČENO za mjesec: STUDENI							420.113,50	0,00	420.113,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
UKUPNO za mjesec: PROSINAC							94.050,00	0,00	94.050,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ZAKLJUČENO za mjesec: PROSINAC							324.313,50	0,00	324.313,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
UKUPNO ZA RAZDOBILJE:							924.313,50	0,00	924.313,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
DONOS IZ PRETHODNOG RAZDOBILJA:							0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
DUKUPNO:							924.313,50	0,00	924.313,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
DONOS SA PRETHODNE STRANICE:							504.806,50	0,00	504.806,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
UKUPNO STRANICA:							419.507,00	0,00	419.507,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
UKUPNO ZA PRIJEDNOG:							924.313,50	0,00	924.313,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Slika 10. Primjer - knjiga izdanih računa (autor)

4.4. Popis dugotrajne imovine

Stvari i prava koja obrtnik nabavi, a premašuju vrijednost od 3.500,00 kuna i imaju vijek trajanja dulji od godinu dana upisuju se u popis dugotrajne imovine. Pojedinačna vrijednost materijalne i nematerijalne imovine koja je manja od 1.000,00 kuna otpisuje se jednokratno. Stvari koje se unose u popis dugotrajne imovine moraju služiti za obavljanje djelatnosti.

Kod otvaranja obrta ili početka obavljana obrta počinje se voditi Popis dugotrajne imovine i vodi se konstantno tokom poslovanja obrta do otpisa, otuđenja ili likvidacije obrta.

Šoić i Cvitan (2001) navode imovinu koja ne podliježe amortizaciji, a to su zemljišta, šume i druga obnovljena prirodna bogatstva, financijska imovina, spomenici kulture, umjetnička dijela te navedeni imaju neograničeni vijek trajanja.

Obrazac DI

POPIS DUGOTRAJNE IMOVINE NA DAN 31.12.____. GODINE

I. OPĆI PODACI O POREZNOJ OBVEZNIKU										
1. NAZIV DJELATNOSTI										
2. IME I PREZIME PODUZETNIKA/NOSITELJA ZAJEDNIČKE DJELATNOSTI										
3. ADRESA PREBIVALIŠTA/UOBIČAJENOG BORAVIŠTA										
4. OIB PODUZETNIKA/NOSITELJA ZAJEDNIČKE DJELATNOSTI										
II. PODACI O DUGOTRAJNOJ IMOVINI										
R. BR.	NAZIV STVARI ILI PRAVA	ISPRAVA BRQJ/ NADNEVAK	NABAVNA VRIJEDNOST	KNJIGOV. VRIJEDNOST	VIJEK TRAJANJA	STOPA OTPISA	IZNOS OTPISA	KNJIGOVOD. VRIJEDN. STVARI ILI PRAVA NA KRAJU GODINE	AOP OZNAKA DUG. IM. ¹	DATUM OTUĐENJA DUGOTRAJNE IMOVINE
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

Slika 11. Obrazac - popis dugotrajne imovine (Izvor podataka: Porezna uprava, bez dat.)

Obrazac Popisa dugotrajne imovine (slika 11) sadrži redni broj, naziv stvari i prava, broj isprave i nadnevak koji se odnosi na datum nabave ili unosa stvari, knjigovodstvena vrijednost. U šestom stupcu nalazi se podatak o skupini kojom se razvrstava imovina prema Pravilniku o amortizaciji. Sedmi stupac sadrži podatke o stopi amortizacije koja je također propisana u Pravilniku o amortizaciji. Nakon toga slijedi stupac o svoti otpisa koji se računa na način da se nabavna vrijednost (stupac 4) množi sa stopom amortizacije (stupac 7) i podijeli sa 100. U zadnjem stupcu nalazi se knjigovodstvena vrijednost stvari ili prava koja se računa na način da se od knjigovodstvene vrijednosti (stupac 5) oduzme svota otpisa (stupac 8).

4.4.1. Primjer – popis dugotrajne imovine

Na slici 12. na dan 31.12.2020. godine Obrt X ima na popisu dugotrajne imovine vozilo i opremu u iznosu knjigovodstvene vrijednosti od 35.744,90 kuna. Iznos otpisa je 7.718,18 kuna, te knjigovodstvena vrijednost na kraju godine nakon oduzimanja otpisa od knjigovodstvene vrijednosti iznosi 28.026,72 kune (slika 12).

OBRAZAC DI

POPIS DUGOTRAJNE IMOVINE NA DAN 31.12. 2020. GODINE

I. OPĆI PODACI O POREZNOJ OBVEZNIKU

1. NAZIV DJELATNOSTI:
2. IME I PREZIME PODUZETNIKA/NOSITELJA ZAJEDNIČKE DJELATNOSTI:
3. ADRESA PREBIVALIŠTA/UOBIČAJENOG BORAVIŠTA: , ,
4. OIB PODUZETNIKA/NOSITELJA ZAJEDNIČKE DJELATNOSTI: 27769479290

II. PODACI O DUGOTRAJNOJ IMOVINI

Red. br.	NAZIV STVARI ILI PRAVA	ISPRAVA BROJ	ISPRAVA NADNEVAK	NABAVNA VRJEDNOST	KNJIGOV. VRJEDNOST	VLJEK TRAJANJA	STOPA OTPISA	IZNOS OTPISA	KNJIGOVOD. VRJEDN. STVARI ILI PRAVA NA KRAJU GODINE	AOP OZNAKA DUG. IM.*	DATUM OTUĐENJA DUGOTRAJNE IMOVINE
1	2	3		4	5	6	7	8	9	10	11
1	Kombi vozilo	Zapisnik	19.12.2019.	26.000,00	26.000,00	4	25,000	6.500,00	19.500,00	07 - VOZILA (OSIM OSOBNIH AUTOMOBILA)	
2	Flas GE 7 Žrafa	1421-P5-1	30.06.2020.	6.025,65	6.025,65	4	25,000	753,24	5.272,41	06 - OPREMA	
3	Usisavač Starmix ISP	1421-P5-1	30.06.2020.	3.719,25	3.719,25	4	25,000	464,94	3.254,31	06 - OPREMA	
UKUPNO				35.744,90	35.744,90			7.718,18	28.026,72		

* 001 - GRAĐEVINSKI OBJEKTI, 002 - BRODOVI VEĆI OD 1000 BRT, 003 - OSNOVNO STADO, 004 - NEMATERIJALNA IMOVINA, 005 - OSOBNI AUTOMOBILI, 006 - OPREMA, 007 - VOZILA (OSIM OSOBNIH AUTOMOBILA), 008 - MEHANIZACIJA, 009 - RAČUNALA, RAČUNALNA OPREMA I PROGRAMI, 010 - OPREMA ZA RAČUNALNE MREŽE, 011 - MOBILNI TELEFONI, 012 - ALATI, POGONSKI INVENTAR, 013 - OSTALA NESPOMNUTA DUGOTRAJNA IMOVINA

Slika 12. Primjer - popis dugotrajne imovine (autor)

4.5. Evidencija o tražbinama i obvezama

Obrtnici koji ne vode knjige ulaznih i izlaznih računa prema primljenim i izdanim računima u skladu s propisima o porezu na dodanu vrijednost, moraju osigurati podatke o tražbinama i obvezama, odnosno o svim ispostavljenim/primljenim računima, kao i naplaćenim/plaćenim računima, osim onih naplaćenih i plaćenih na način koji obilježje gotovinskog plaćanja. (Šoić, Cvitan, 2001, str.190)

Evidenciju o tražbinama i obvezama vode i obrtnici koji su u sustavu poreza na dodanu vrijednost. Podaci se moraju unositi redom kako su nastali poslovni događaji.

Primjer obrasca Evidencije o tražbinama i obvezama može se vidjeti na slici 13.

Obrazac TO

EVIDENCIJA O TRAŽBINAMA I OBVEZAMA

I. PODACI O POREZNOJ OBVEZANIČEVOJ											
1. IME I PREZIME											
2. ADRESA											
3. NAZIV I ADRESA DJELATNOSTI											
II. PODACI O TRAŽBINAMA I OBVEZAMA											
R.BR.	KUPAC/DOBAVLJAČ	IZLAZNI RAČUNI					ULAZNI RAČUNI				
		BROJ	NADNEVAK	IZNOS	NAPLAĆENO		BROJ	NADNEVAK	IZNOS	NAPLAĆENO	
NADNEVAK	IZNOS				NADNEVAK	IZNOS					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Slika 13. Obrazac - evidencija o tražbinama i obvezama (Izvor podataka: Porezna uprava, bez dat.)

4.5.1. Primjer – evidencija o tražbinama i obvezama

Na slici 14 su prikazani ulazni i izlazni računi Obrta X za razdoblje od 08.01.2020. do 22.02.2020. godine. Računi su naplaćeni u siječnju, veljači, travnju i lipnju. Knjiga tražbina i obveza sadrži podatke o kupcu ili dobavljaču, datum kada su računi nastali, iznos ukupnog računa, datum kada je račun naplaćen, te iznos koji se naplatio. Za razdoblje koje je uzeto kao primjer vidljivo je da je bilo više ulaznih računa nego izlaznih.

KNJIGA TRAŽBINA I OBVEZA

Obrazac TO

I. OPĆI PODACI O POREZNOJ OBVEZNIKU

1. IME I PREZIME PODUZETNIKA / NOSITELJA ZAJEDNIČKE DJELATNOSTI:

2. ADRESA PREBIVALIŠTA / UOBIČAJENOG BORAVIŠTA:

3. NAZIV DJELATNOSTI:

II. PODACI O TRAŽBINAMA I OBVEZAMA

Redni broj	KUPAC / DOBAVLJAČ	IZLAZNI RAČUNI					ULAZNI RAČUNI				
		BROJ	NADNEVAK	IZNOS	NAPLAĆENO	IZNOS	BROJ	NADNEVAK	IZNOS	NAPLAĆENO	IZNOS
J.	Z.	J.	K.	L.	M.	N.	O.	P.	Q.	R.	
1	LUXUS D.O.O.	1	02.01.2020	2.100,00	08.01.2020	2.100,00					
2	OZ MOTIVI računovod.poslovi I						1	08.01.2020	350,00	15.01.2020	350,00
3	AZUT DIGITAL d.o.o.						14	08.01.2020	716,25	10.04.2020	716,25
4	ŠOLA						1	20.01.2020	200,40	20.01.2020	200,40
5	Gradnja invest, d.o.o						15	20.01.2020	1.621,40	10.04.2020	1.621,40
6	Tisarsko-zidarski obrt Sabljak	2	24.01.2020	2.700,00	04.02.2020	2.700,00					
7	ŠOLA						2	25.01.2020	200,07	25.01.2020	200,07
8	WÜRTH						6	27.01.2020	3.462,90	20.02.2020	3.462,90
9	ŠOLA						3	28.01.2020	200,18	28.01.2020	200,18
10	Gradnja invest, d.o.o						16	29.01.2020	93,06	10.04.2020	93,06
11	ŠOLA						4	31.01.2020	200,18	31.01.2020	200,18
12	A1						7	31.01.2020	373,58	20.02.2020	373,58
13	AZUT DIGITAL d.o.o.						2	01.02.2020	577,06	24.01.2020	577,06
14	A1						3	01.02.2020	383,16	24.01.2020	383,16
15	Bit-promet						4	01.02.2020	7.000,00	20.02.2020	7.000,00
16	HODAK						5	02.02.2020	200,18	02.02.2020	200,18
17	OZ MOTIVI računovod.poslovi I						5	04.02.2020	350,00	19.02.2020	350,00
18	Gradnja invest, d.o.o						17	07.02.2020	886,34	10.04.2020	886,34
19	ŠOLA						6	10.02.2020	201,40	10.02.2020	201,40
20	Gradnja invest, d.o.o						18	13.02.2020	8.772,83	10.04.2020	8.772,83
21	PNP d.o.o.						14	17.02.2020	206,84	17.02.2020	206,84
22	PNP d.o.o.						15	18.02.2020	28,10	18.02.2020	28,10
23	PNP d.o.o.						16	18.02.2020	186,03	18.02.2020	186,03
24	Gradnja invest, d.o.o						19	19.02.2020	151,20	10.04.2020	151,20
25	Gradnja invest, d.o.o						43	20.02.2020	38.457,55	13.06.2020	38.457,55
26	Crodex derivati						7	21.02.2020	603,17	21.02.2020	603,17
27	PNP d.o.o.						17	21.02.2020	372,06	21.02.2020	372,06
28	Crodex derivati						8	22.02.2020	450,03	22.02.2020	450,03

Slika 14. Primjer - knjiga tražbina i obveza (autor)

5. Zaključak

Za dobro obavljanje poslovne djelatnosti obrta potrebno je prije samoga otvaranja obrta stvoriti kvalitetan plan, ciljeve koje obrtnik želi postići kroz svoje poslovanje. Također, treba odabrati i dobar knjigovodstveni servis ukoliko sam obrtnik ne posjeduje dovoljno knjigovodstvenog znanja kako bi sam mogao voditi svoje poslovanje.

Obrt dobiva sve više i više na važnosti, te postaje sve popularniji prilikom pokretanja poslovanja. Razlog toga je jednostavno i brzo otvaranje djelatnosti koja je vrlo jeftina naspram drugih oblika poslovanja. Danas se nudi mogućnost otvaranja obrta putem elektronskog oblika te taj način otvaranja obrta koristi sve više i više osoba.

Poslovanje obrta definirano je u zakonima. Obrtnici koji su u sustavu poreza na dohodak imaju prednost jednostavnijeg vođenja poslovnih knjiga, dok paušalni obrt nema potrebe voditi knjigovodstvo.

Poslovne knjige koje su obrtnici dužni voditi kroz svoje poslovanje su knjiga primitaka i knjiga izdataka u koje se upisuju ukupni primici i izdaci za porezno razdoblje radi utvrđivanja dohotka, knjiga ulaznih računa gdje se evidentiraju svi primljeni računi od dobavljača, knjiga izlaznih računa koji ukazuju na sve izdane račune koje je obrtnik uputio kupcima, popis dugotrajne imovine gdje se upisuje sva imovina koja prelazi iznos od 3.500,00 kuna i vijek trajanja im mora biti dulji od godine dana, evidencija o tražbinama i obvezama sadrži podatke o primljenim i izdanim računima u određenom obračunskom razdoblju.

Primjer Obrta X iz Bjelovara koji se bavi građevinskim radovima i naveden je kao praktični primjer ovog rada vidljivo je kako se kreće njegovo poslovanje, ulazni i izlazni računi, popisi dugotrajne imovine koje posjeduje u svom poslovanju, knjiga primitaka i izdataka, te evidencija o tražbinama i obvezama.

Literatura

Šoić M., Cvitan Z. (2001). Obrt, priručnik o uvjetima otvaranja i poslovanja obrta, obrazovanju za obrtnička zanimanja, organiziranosti obrta i vođenju poslovnih knjiga str. 11-190

Vranar K. (2016). Poslovanje obrtnika, slobodnih zanimanja i poljoprivrednika str. 30-33

Hrvatska obrtnička komora [HOK] (bez dat.) *Posebne mogućnost obavljanja obrta*. Preuzeto 05.11.2021. s <https://www.hok.hr/gospodarstvo-i-savjetovanje/registracija-obrta/posebne-mogucnosti-obavljanja-obrta>

Plavi ured (bez dat.) *Prednosti obrta s paušalnim oporezivanjem*. Preuzeto 08.11.2021. s <https://plaviured.hr/prednosti-obrta-s-pausalnim-oporezivanjem/>

Plavi ured (bez dat.) *Zatvaranje obrta u 4 koraka*. Preuzeto 25.11.2021. s <https://plaviured.hr/vodici/zatvaranje-obrta-u-4-koraka/>

Računovodstvo, revizija i financije [RRiF] (2021.) *Zatvaranje (likvidacija) obrta obveznika poreza Na dobit*. Preuzeto 08.11.2021. s https://www.rrif.hr/zatvaranje_likvidacija_obrta_obveznika_poreza_na_d-1898-vijest/

Narodne novine [NN] (73/2013, 138/2020) *Zakon o porezu na dodanu vrijednost*. Preuzeto 12.11.2021. s https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2013_06_73_1451.html

Narodne novine [NN] (115/2016, 138/2020) *Zakon o porezu na dohodak*. Preuzeto 22.11.2021. s <https://www.zakon.hr/z/85/Zakon-o-porezu-na-dohodak>

Narodne novine [NN] (143/2013, 41/2020) *Zakon o obrtu*. Preuzeto 12.11.2021. s https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2003_03_49_625.html

Narodne novine [NN] (115/2016, 42/2020) *Opći porezni zakon*. Preuzeto 22.11.2021. s <https://www.zakon.hr/z/100/Op%C4%87i-porezni-zakon>

Narodne novine [NN] (10/2017) *Pravilnik o porezu na dohodak*. Preuzeto 25.11.2021. s https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2017_02_10_289.html

Narodne novine [NN] (2021.) *Obrtnica*. Preuzeto s https://www.google.com/search?q=OBRTNICA&rlz=1C1EJFC_enHR839HR839&source=lnms&tbn=isch&sa=X&ved=2ahUKEwju0P_lvqr0AhUtI4sKHbeIDPMQ_AUoAXoECAEQAw&biw=1366&bih=657&dpr=1#imgrc=fQSCVw_YAfvwcM

Narodne novine [NN] (2021.) *Povlastica*. Preuzeto s https://www.google.com/search?q=povlastica+obrt+narodne+novine&tbn=isch&ved=2ahUKEwim2cSrv6r0AhWWG-wKHUhPDR0Q2-cCegQIABAA&oq=povlastica+obrt+narodne+novine&gs_lcp=CgNpbWcQA1CSBVijGGDaG2gAcAB4AIABigGIAaELkgEEMTQuMpgBAKABAaoBC2d3cy13aXotaW1nwAEB&scient=img&ei=5caaYebSNZa3sAflnrXoAQ&bih=657&biw=1366&rlz=1C1EJFC_enHR839HR839#imgrc=kiBmkhZMbQHPM

Porezna uprava (2021.) *Knjiga primitaka i izdataka*. Preuzeto 18.11.2021. s https://www.porezna-uprava.hr/HR_obrasci/Documents/POREZ%20NA%20DOHODAK/KPI.pdf

Porezna uprava (2021.) *Popis dugotrajne imovine*. Preuzeto 18.11.2021. s https://www.porezna-uprava.hr/HR_obrasci/Documents/POREZ%20NA%20DOHODAK/DI.pdf

Porezna uprava (2021.) *Evidencija o tražbinama i obvezama*. Preuzeto 18.11.2021. s https://www.porezna-uprava.hr/HR_obrasci/Documents/POREZ%20NA%20DOHODAK/TO.pdf

Porezna uprava (2021.) *Knjiga primljenih (ulaznih) računa*. Preuzeto 18.11.2021. s [https://www.porezna-uprava.hr/PdviEu/Obrasci/Knjiga%20primljenih%20racuna%20\(ulaznih%20racuna\)\(21.06.2013\).pdf](https://www.porezna-uprava.hr/PdviEu/Obrasci/Knjiga%20primljenih%20racuna%20(ulaznih%20racuna)(21.06.2013).pdf)

Porezna uprava (2016.) *Knjiga izdanih (izlaznih) računa*. Preuzeto 18.11.2021. s [https://www.porezna-uprava.hr/PdviEu/Obrasci/Knjiga%20izdanih%20\(izlaznih%20ra%C4%8Duna\)%20\(21.06.2013.\)](https://www.porezna-uprava.hr/PdviEu/Obrasci/Knjiga%20izdanih%20(izlaznih%20ra%C4%8Duna)%20(21.06.2013.)).pdf

Porezna uprava (bez dat.) *Slobodna zanimanja*. Preuzeto 27.11.2021. s <https://www.porezna-uprava.hr/obrtnici/Stranice/Slobodna-zanimanja.aspx>

Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja (2021.) *e-Obrt*. Preuzeto 26.11.2021. s https://e-obrt.gov.hr/dokumenti/e-Obrt-Upute-online_iniciranje_postupka_osnivanja_novog_obrta_v.3.0.3.pdf

Popis vezanih i povlaštenih obrta (bez dat.). Preuzeto 26.11.2021. s http://www.uoz.hr/pdf/popis_vezanih_i_povlastenih_obrta.pdf?fbclid=IwAR3vVIsEGXc2yMWTJFC7U4xtPEfPh4vToR9MF8--M_hLiYaBGUTJygfjb0

Popis slika

Slika 1. Poslovanje aktivnih subjekata od 2016. do 2021. godine	8
Slika 2. Kretanje obrta prema glavnim djelatnostima od 2016. do 2021. godine	9
Slika 3. Obrtica - obrazac	11
Slika 4. Povlastica - obrazac	12
Slika 5. Obrazac - knjiga primitaka i izdataka.....	20
Slika 6. Primjer – knjiga primitaka i izdataka	22
Slika 7. Obrazac - knjiga primljenih računa	23
Slika 8. Primjer - knjiga primljenih računa	24
Slika 9. Obrazac - knjiga izlaznih računa.....	25
Slika 10. Primjer - knjiga izdanih računa	26
Slika 11. Obrazac - popis dugotrajne imovine	27
Slika 12. Primjer - popis dugotrajne imovine	28
Slika 13. Obrazac - evidencija o tražbinama i obvezama	29
Slika 14. Primjer - knjiga tražbina i obveza.....	30